

Prof. MgA. Petr Jarchovský – stručný profesní životopis



1981-1985 Akademické gymnázium v Praze

1985 – 1987 neukončené studium PedFUK, obor český jazyk a literatura, výtvarná výchova

1987 – 1992 Filmová a televizní fakulta AMU, obor scenáristika a dramaturgie, studium ukončeno státní zkouškou s titulem MgA.

1990 – TV scénář DLAŽDICE (komedie/drama/horor) režie Igor Chaun

1990 – scénář (společně s Janem Hřebejkem) PĚJME PÍSEŇ DOHOLA (komedie) režie Ondřej Trojan

1992 – 2017 pedagog FAMU – katedra scenáristiky a dramaturgie. Asistent vedoucího pedagoga ročníku, vedoucí pedagog oboru scenáristika a dramaturgie.

1993 – scénář ŠAKALÍ LÉTA (muzikálová komedie) režie Jan Hřebejk (podle povídek P.Šabacha)

1996-1998 působil ve funkci vedoucího katedry scenáristiky a dramaturgie FAMU na základě řádného výběrového řízení.

1995 – 1997 dramaturg Barrandov Biografia.

1997 – TV scénář POSLEDNÍ KONCERT režie Jan Hřebejk

1997 – TV scénář PAST, OKNO, DOBRÁ ZPRÁVA režie Jan Hřebejk

1999 – scénář PELÍŠKY (komedie) režie Jan Hřebejk (inspirováno povídkami P.Šabacha)

2000 – MUSÍME SI POMÁHAT (novela – nakl.PASEKA)

2000 – scénář MUSÍME SI POMÁHAT (komedie/drama) režie Jan Hřebejk

2001 – 2005 dramaturg tvůrčí skupiny Pavla Borovana v ČT.

2003 – scénář PUPENDO (komedie) režie Jan Hřebejk (inspirováno povídkami P.Šabacha)

2003 – scénář ŽELARY (adaptace/drama) režie Ondřej Trojan (podle novely Květy Legátové)

2004 – scénář HOREM PÁDEM (komedie/drama) režie Jan Hřebejk

- 2004 – ŠAKALÍ LÉTA, PELÍŠKY, PUPENDO (filmové povídky, nakl.PASEKA)
- 2006 – scénář KRÁSKA V NESNÁZÍCH (drama) režie Jan Hřebejk
- 2006 – HOREM PÁDEM, KRÁSKA V NESNÁZÍCH, MEDVÍDEK (filmové povídky, nakl.PASEKA)
- 2007 – scénář MEDVÍDEK (komedie) režie Jan Hřebejk
- 2008 – scénář U MĚ DOBRÝ (komedie) režie Jan Hřebejk (na motivy povídek P.Šabacha)
- 2009 – scénář KAWASAKIHO RŮŽE (drama) režie Jan Hřebejk
- 2010 – scénář OBČANSKÝ PRŮKAZ (komedie/drama) režie Ondřej Trojan (na motivy povídek P.Šabacha)
- 2011 – scénář NEVINNOST (drama) režie Jan Hřebejk
- 2012 dramaturg skupiny kreativního producenta ČT Jana Šterna.
- 2013 – scénář LÍBÁNKY (drama) režie Jan Hřebejk
- 2013 – TV scénář ŠKODA LÁSKY (komedie) režie Jan Hřebejk (na motivy povídek P.Šabacha)
- 2014 – scénář KLAUNI (drama) režie Viktor Tauš
- 2015 – scénář UČITELKA (drama) režie Jan Hřebejk
- 2015 – TV scénář PŘÍPAD PRO EXORCISTU I,II,III (adaptace/detektivka/krimi) režie Jan Hřebejk (lit. Předloha Michal Sýkora)
- 2015 – scénář (společně s Danem Włodarczykem a Hanou Włodarczykovou) ZLODĚJI ZELENÝCH KONÍ (adaptace/drama) (lit. předloha Jiří Hájiček)
- 2016 jmenován garantem studijního oboru scenáristika a dramaturgie na FAMU.
- 2016 je jmenován vedoucím katedry scenáristiky a dramaturgie FAMU.
- 2016 – TV scénář MODRÉ STÍNY I,II,III,IV, (adaptace, detektivka, krimi) režie Viktor Tauš (lit. Předloha Michal Sýkora)
- 2016 – TV scénář PĚT MRTVÝCH PSŮ I,II,III (adaptace, detektivka, krimi) režie Jan Hřebejk (lit. Předloha Michal Sýkora)
- 2017 – scénář ZAHRADNICTVÍ: RODINNÝ PŘÍTEL (drama) režie Jan Hřebejk
- 2017 – scénář ZAHRADNICTVÍ: DEZERTÉR (drama) režie Jan Hřebejk

2017 – scénář ZAHRADNITVÍ: NÁPADNÍK (komedie/drama) režie Jan Hřebejk

2017 – ZAHRADNICTVÍ (filmový román – nakl.PASEKA)

2019 – TV scénář VODNÍK I,II,III, (adaptace, detektivka, krimi) režie Viktor Tauš (lit. Předloha Michal Sýkora)

2019 – TV scénář ŽIVÉ TERČE (detektivka, krimi) režie Jan Hřebejk (spolupráce na scénáři: Michal Sýkora)

2020 – scénář BOURÁK (hudební komedie) režie Ondřej Trojan (spolupráce na scénáři Evita Naušová)

2020 – jmenován profesorem

2020 – složil funkci vedoucího katedry scenáristiky a dramaturgie FAMU, zůstává garantem studijního programu.

2021 – scénář ŽIVOT K SEŽRÁNÍ (animovaný film) režie Kristina Dufková (film se realizuje)

2021 – TV scénář POZADÍ UDÁLOSTÍ I,II,III,IV, (kriminální drama) režie Jan Hřebejk (spolupráce na scénáři Michal Sýkora)

Dramaturgická spolupráce na filmech a tv. seriálu Jana Prušinovského: KOBRY A UŽOVKY, CHYBY a HOTEL ČTVRTÁ HVĚZDA a filmu Olmo Omerzu: VŠECHNO BUDE

Nejvýraznější profesní úspěchy: MUSÍME SI POMÁHAT – nominace na Oscara za nejlepší neanglicky mluvený film, ŽELARY – nominace na Oscara za neanglicky mluvený film, MUSÍME SI POMÁHAT – Český lev za nejlepší scénář, VODNÍK – Český lev za scénář k televizní miniserii, filmy MUSÍME SI POMÁHAT, HOREM PÁDEM, KRÁSKA V NESNÁZÍCH, ŽELARY a UČITELKA uvedeny v zahraniční kino-distribuci, scénář k filmu UČITELKA zařazen do knihovny Americké filmové akademie.

KONCEPCE KANDIDATA NA ČLENSTVÍ V RADĚ FONDU PRO PODPORU A ROZVOJ KINEMATOGRAFIE

Zápas o ochranu a podporu kinematografie nás, jednotlivé filmaře, svým významem přesahuje. Jde nejen o zápas o rozvoj významného segmentu naší kultury, ale v důsledku o proces utváření vlastní národní kulturní identity. Právě prostřednictvím kultury můžeme dosáhnout respektovaného postavení v rámci Evropy a světa. Z tohoto důvodu je žádoucí, zejména v nevelkých zemích jakou je Česká republika, kulturu ze strany státu významně podporovat. Jde z naší strany o odpovědnost směrem k dnešku i k budoucnosti a způsob, jakým můžeme my, lidé působící v oblasti kinematografie, přispět k obraně oslabující liberální demokracie v evropském prostoru. Správné, transparentní a vyvážené spravování Fondu kinematografie musí být trvalé, musí umět reagovat na nové výzvy, využívat příležitosti, které se objevují a vytvářet podmínky k tvorbě generace filmařů současných i těch, kteří nás budou následovat.

Mám dojem, že se v posledních několika letech práce Fondu výrazným způsobem posunula kupředu. Podařilo se získat prostředky k podpoře kinematografie jako celku, podařilo se stabilizovat profesně a odborně kvalifikovaný způsob, jakým jsou prostředky rozdělovány a tento systém učinit co možná transparentním. V posledních několika letech se potvrdilo, že v rychle se měnícím světě bude třeba doplnit zákony tak, aby bylo umožněno získávat další finanční zdroje ze zdanění nových audiovizuálních platforem, kterými jsou zejména internet, mobilní telefon a veškeré další nově vzniklé digitální a internetové televizní kanály. Stojí před námi nikdy nekončící úkol, jak získávat další finanční zdroje pro udržení a zvýšení kvality a prestiže naší národní kinematografie. Inspirací nám mohou být výsledky, jichž dosáhly v současnosti některé evropské kinematografie, jako je skandinávská, rumunská, polská anebo kinematografie řecká.

Všem rozumným aktérům audiovizuálního průmyslu, nejen tvůrcům a producentům, ale také distributorům, vedoucím telekomunikací, vedoucím veřejnoprávní televize, představitelům nových mediálních platforem, ale i některým odpovědným politikům je jasné, že pokud zákony jednotlivých států Evropské unie nepřinutí šířitele audiovizuálních programů se společně podílet na financování audiovizuální tvorby, hrozí tomuto zásadnímu segmentu kultury zánik. Národu bez vlastní kinematografie, hrozí ztráta kolektivní paměti. Přestane vnímat svoji identitu, sdílet ji, vyvíjet ji, korigovat ji, přestane se vyvíjet a atrofuje. Přestává se, skrze komplexní pohled lidských příběhů, dívat kriticky na vlastní minulost a potomnost. A přestává přemýšlet o vlastní budoucnosti. Národ bez vlastní kinematografie přenechává jediný audiovizuální pohled na sebe sama povrchní televizní žurnalistice, politiky ovlivňovanému zpravodajství a stupiditě reality show. Takové teritorium má zákonitě méně přístupu k nezávislému myšlení a hloupne. Dostává se mu méně nezávislých informací a stává se povrchnějším. A v neposlední řadě přestává kultivovat vlastní citlivost. Ve výsledku je potom samozřejmě o to jednodušší jej opanovat tou či onou formou diktatury či absolutismu. Zhloupnutí občanů obecně je v zájmu nejrůznějších nebezpečných populistů a

latentních diktátorů, jaké dnes vidíme kolem sebe. Ochrana a podpora kinematografie je tedy cílem a ctí každého slušného a pořádného politika, který si přeje blaho a rozkvět své země. Financování kinematografie není také zdaleka jen cílem producentů, nýbrž všech občanů, jelikož žádný kulturní a svobodný občan se nechce dobrovolně stát otrokem konzumu a moderních naleštěných diktatur.

Filmová tvorba je jen jedna. Je nedělitelná. Aby byla silná, musí být pestrá. Musíme si umět vážit kvalitně odvedených mainstreamových filmů stejně tak jako filmů uměleckých, menšinových s výraznou výpovědní a estetickou ambicí. Potřebujeme film dokumentární stejně tak film experimentální a animovaný. Dobře řízené financování kinematografie spočívá v systému odvodů do společných fondů (automatických a selektivních) podpor, které dokážou přerozdělit státní peníze stejně tak jako producenty utržené prostředky tak, aby se dostalo na každého. Tvůrci a producenti mainstreamových filmů by měli chápat, že filmy mladých tvůrců a umělecky náročnější snímky jsou nalezištěm talentů ve všech segmentech kinematografie. Vychovávají nové zajímavější, poučenější a aktivnější diváky. Líného diváka nalákáte obtížněji i na dobrou komerci a vydáváte ho napospas profesně, obsahově i řemeslně odbytým a řídkým televizním produktům. Přínos nekomerčních snímků musí být i v Čechách bez debaty vnímán jako velmi důležitý, jelikož právě nezávislé snímky mohou ovlivnit kritické myšlení a estetickou citlivost důležité menšiny lidí. Ve zvláštním případě se mohou stát komerčně návratnými, když se jim podaří skloubit nekomerční myšlenku, postoj či generační pocit a společenský hlad po nich. Umělecké filmy jsou tou také tou nejlepší vitrínou na mezinárodní scéně.

Autoři uměleckých snímků nemají důvod být v principu proti komerčním snímkům. Snímky s komerční ambicí vydělávají peníze do společné kasy a nesnaží se nezávislé filmy zašlapat do země. Zvyšují prestiž kinematografie u diváků, a dokážou některé důležité postoje a složité otázky etické, morální a společenské přeložit do srozumitelné řeči v zábavném komunikačním kódu. Ambicí dobré mainstreamové kinematografie by mělo být nerozšiřovat blbost, odvádět precizní esteticky poučené řemeslo a bránit tak upadajícímu vkusu publika vlivem neumětelství a myšlenkové mělkosti. Měla by zastávat zásadní lidské hodnoty a snažit se o inteligentní zábavu se širším záběrem a působností.

Komerční kinematografie zaměstnává celou řadu vysoce kvalifikovaných filmových pracovníků a je radostí pro kinaře, které potřebujeme všichni. Čím více prosperujících producentů, distributorů a kinařů, tím lépe se daří celému filmovému odvětví. Dokumentární film nesmí být opominut a ponechán na pospas televizním škatulkám a kastrujícím televizním metrážím. Dokumentární film natočený pro kina a kinematografickým jazykem přináší osobní, osobitý a nezávislý pohled na svět a netendenční informace. Dokument, stejně tak jako veškerá kinematografie v dnešní době, najde své uplatnění v televizi a především na internetu. Přesto však jeho filmový jazyk nemůže vzniknout jinak než na poli kinematografie. Pro obě tyto větve kinematografie, artovou a mainstreamovou platí, že vyrůstají jednoho společného kmene. Chřadne-li jedna, neprospívá i druhá. Pro obě rovněž

platí podmínka co možná nejlepšího profesionálního, chcete-li řemeslného zvládnutí. Konkurence je dnes na poli audiovize ohromná, zkvalitňuje se díky fenoménu quality TV a nových exploatačním platformám typu Netflix, HBO, Amazon a dalším, a narůstá geometrickou řadou. Je tedy zásadní podmínkou pro konkurenceschopnost kinematografie hledisko kvalitního profesionálního zvládnutí díla. A to se odvozuje od filmového scénáře.

Nejde tedy pouze o hledisko „mít o čem vyprávět“, „mít co říct“, ale také dokázat to, co mám na mysli s profesionální suverenitou formulovat. V tomto ohledu vidím svůj potenciální největší přínos: vedle vlastní rozsáhlé scenáristické práce jsem jako pedagog FAMU i dramaturg přečetl, hodnotil a dramaturgoval veliké mnoho scénářů nejrůznějších formátů, jejich vývojových verzí, jakož i textů těmto scénářům předcházejícím nebo je provázejícím. Přečetl a vedl jsem velké množství prací mladých filmových tvůrců a mám velmi dobrý vhled mezi adepty i absolventy scenáristické profese za posledních třicet let. Orientuji se v tom, o čem píší, v jakém žánrovém kódu tvoří, jaká témata je zajímají, a myslím si, že dokážu posoudit jejich potenciál rozeznat a identifikovat rezervy, které vyplývají z faktu, že jde o díla mladých, teprve se etablujících tvůrců.

V obsazování rolí členů Rady SFK řešíme tak trochu kvadraturu kruhu. Je nanejvýš žádoucí, aby tyto posty zastávali lidé s prokazatelnou profesní a profesionální erudicí, ze které se přirozeně odvozuje kvalifikovanost jejich rozhodování. Zároveň se však aktivní filmaři ocitají ve střetu zájmu: pokud rozhodují o přidělování prostředků ostatním tvůrcům, sám se z tohoto rozhodování vydělují. Domnívám se, že je žádoucí domyslet systém, jak tyto tvůrce do systému rozhodování zapojit tak, aby jejich angažmá zároveň nevylučovalo jejich tvorbu. Hrozí totiž, že mezi členy Rady převládnu odborníci z oblasti filmové teorie, historie, kritiky a diplomacie. Jejich role je samozřejmě nezastupitelná, nicméně by měla být vůči filmovým profesionálům, režisérům, scenáristům a producentům proporcionální.

Působím jako filmový tvůrce a jako pedagog FAMU již více jak třicet let. Patřím ke generaci filmařů, která vstoupila do filmové praxe ihned po listopadu 1989 a jako taková převedla českou kinematografii přes rozbourané a vysychající vody měnícího se systému financování. Tato filmařská generace let devadesátých dokázala překlenout období, kdy se stát od podpory kultury odvrátil a nechal ji zcela napospas sociálně kulturnímu darwinismu tzv. volného trhu. Naše filmy čelily obrovskému náporu americké komerční kinematografie, nástupu soukromých televizních stanic a především internetu, který jednak vytvořil nové příležitosti k profesnímu uplatnění, ale zároveň radikálním způsobem omezil příjmy filmových producentů a tvůrců. A čelily tomu v obdobích, kdy státní podpora filmu se blížila nule a kdy na kulturu obecně bylo nahlíženo jako na průmysl, jehož jediným kritériem byla jeho obchodovatelnost. Kdyby za nic jiného, tak za to, že dnes existuje a rozvíjí se domácí filmová tvorba, neseme neoddiskutovatelnou zásluhu.

Rád bych svoje zkušenosti, které jsem za třicet let tvůrčí práce na poli filmové a televizní scenáristiky a pedagogické práce na katedře scenáristiky a dramaturgie FAMU zhodnotil při profesně odpovědné práci v Radě Fondu pro podporu kinematografie. Její práce si vážím,

vím, jaké břemeno nese, vím jako naprosto zásadní a klíčovou roli pro vznik filmových děl představuje, a bude mi ctí přispět k jejímu rozhodování kvalifikovaným pohledem filmového scenáristy, dramaturga a pedagoga.

Prof. MgA. Petr Jarchovský